

= „Novi Čas“ izhaja:

dokler bo mogoče in za časa vojske ob sredah in sobotah ob 3. urah popoldne,

Odgovorni urednik: Anton Šinigoj.
Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici.

= „Novi Čas“ stane:

8 vinjarjev,

dokler je vojska v naši deželi. Prodaja se v Knjigarni K. T. D. in po trafikah.

Oglas po dogovoru.

Upravnštvo je v Gospodski ulici št. 6
drugo dverišče.

Lastnik: Konsorcij »Novega Časa« v Gorici.

40.000 Italijanov padlo v bitki ob Soči dne 5. in 6. julija.

ZAHVALA.

Slavnemu deželnemu odboru kranjskemu, ki se je tako ljudomilo in toplo zavzel za prebivalstvo iz naše Goriške, ko se je moral sedaj ločiti od svojih ljubljenih domov, izrekamo imenom vseh Goričanov presrečno in iskreno zahvalo!

Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Vsled vojnih dogodkov ob italijanski meji je moral začasno mnogo goriških deželanov zapustiti domovje ter iskat zavetja na Kranjskem in v sosednjih deželah. Veliko število teh beguncov je država sprejela v oskrbo ter jim nakanala bivališča. Drugi pa in med temi tudi taki, ki imajo zadostno sredstev, da se morejo sami preživljati, so večkrat v zadrugi, kam bi se obrnili in kje bi se nastanili.

Za vse se je v Ljubljani osnovala posredovalnica, katera ima namen:

1. držati v evidenci bivališča beguncov zlasti iz slovenskega dela goriške dežele ter posredovati stik med njimi;

2. imeti pregled o stanovanjih, ki so na razpolago v Ljubljani, na Kranjskem in v sosednjih deželah;

3. posredovati poljsko delo za begunce kmetijskega stanu;

4. dajati beguncem po možnosti informacije in nasvete tudi v drugih potrebah.

Odbor posredovalnice tvorijo sedaj sledeči gospodje:

1. Dr. J. E. Krek, državni in deželni poslanec; 2. dr. E. Lampe, deželni odbornik; 3. dr. Karel Triller, ljubljanski podžupan in deželni odbornik; 4. Ivan Traven, ravnatelj »Zadružne zvezze«; 5. Ivan Jovan, ravnatelj »Gospodarske zvezze«; 6. prof. Ivan Berbuč, predsednik »Centralne posojnice« iz Gorice; 7. Svetoslav Premrou, ravnatelj »Goriške zvezze« iz Gorice; 8. dr. Rudolf Gruntar, odvetnik iz Tolminu; 9. dr. Frančišek Pavletič, odvetnik iz Gorice.

Ta odbor se po potrebi lahko dopolni.

Sedež posredovalnice je pri »Zadružni zvezzi« v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Da bode posredovalnica mogla uspešno delovati, pozivljamo vse goriške begunce, naj nemudoma naznanijo posredovalnici svoj natančni sedjan naslov in svoje prejšnje bivališče na Goriškem. V slučaju preselitev naj nam istotako brez odloga naznanijo svoj novi naslov.

Nadalje prosimo slavna županstva in zasebnike, da nam naznanijo obseg in kakovost stanovanj, ki so v dotednem kraju na razpolago, ter pogoje, pod katerimi bi se oddala v najem.

Naposled naj bi se prijavili pri posredovalnici vsi goriški begunci, ki so zmožni in voljni sprejeti kako poljsko delo, kar kor tudi vsi posestniki, ki potrebujetejo poljskih delavcev. Poslednji naj bi tudi naznani število delavcev, ki jih potrebujetejo, in pogoje, pod katerimi bi je sprejeli v delo.

Uredništva vseh listov prosimo, da blagovolijo ponatisniti to naznanilo.

Njim in vsem drugim činiteljem, ki so nas podpirali ali nas bodo podpirali v našem prizadevanju, se iskreno zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 6. julija 1915.

ODBOR.

Naša velika zmaga pri Gorici.

Zadnjikrat smo podali brzovno poročilo našega generalnega štaba, kako grozno so bili verolomni Italijani prejšnji pondeljek dne 5. t. m. in naslednjo noč pri naši Gorici poraženi. Šele sedaj izvemo bolj natanko, kaj so oni pripravljali tedaj s svojim velikanskim bombardiranjem. Mi smo mogli samo slutiti, da se bližajo veliki, resni trenutki. Tu podajemo poročilo o dogodkih samih.

Italijani so hoteli na vsak način priti do Gorice. Gorici so hoteli zadati smrtni udarec ter jo osvojiti, da bi imeli potem nadalje po Vipavski in proti Trstu prostot pot. Izdajška Italija je poskušala svojo srečo. Toda sreča ni imela...

Proti večeru prejšnjega pondeljka so pričeli naskok. Osem italijanskih divizij, ki tvorijo tretjo laško armado in štejejo 160.000 mož, se ga je udeležilo. Kakor velikanski morski val se je ta nepregledna množiča valila na črti Gorica-Tržič ter se pričela zaganjanja v naše utrjene postojanke. Roj za rojem, val za valom se je uspenjal s vso srditostjo in brezobzirnostjo proti zidovju, ki je tvorilo naše junaške čete. Naši so jih sprigli hladnokrvno in pogumno ter odločno. Raje umreti, kakor se umekniti! To je bil njih trdn junaški sklep. In tako je sovražno valovje trčalo ob našo živo zidovje. Bilo je strašno. Italijani so padali kot muhe po tleh. Priznati se mora, da so šli naprej brez ozira na življenje in smrt. Pogumno do skrajnosti. In vendar so jih naši ki so bili v primeri z njimi v veliki manjšini ne samo vzdržali, ampak tudi sijajno vrgli nazaj. 40.000 do 50.000 Italijanov je obležalo mrtvih in ranjenih pred našimi postojankami od Gorice ob Soči dalje do Tržiča. Soča je postala res neizmeino grobišče za laške vojake. Mrlič leži tu ob mrlču, Kmalu ne bodo imeli bregovi ob Soči niti prostora več, da bi mogli nove mrliče sprejemati vase. Več kot četrtna cele tretje laške armade je bila tukaj pobita in stolčena.

Prva večja bitka med nami in Lahi je za nami. Mi se je lahko iz celega srca veselimo. Bitka je končala z veliko zmago za nas in s strašnim porazom za Italijane! Blagoslov Božji, to vidimo očitno, počiva na naših vojakih. Naj bi jih spremjal še nadalje ter jih vodil od zmage do zmage naprej, dokler laško verolomstvo ne bo popolnoma razbito.

Naj sledi o poteku te za nas tako sijajne bitke še bolj podrobno poročilo, ki je 8. t. m. podal tisk. vojni urad:

Pondeljek, 5. julija, je pričel ob 4. zjutraj sovražnik območje pri Gorici strašno obstreljevati s topovi vsake velikosti. Ogenj se je vedno bolj osredotočeval predvsem na gričevje pri Podgori in Pevmi (Kalvarija, Grojna in Oslavje).

Ob 11. predpoludne je pričela infanterija svoj naskok; proti Ostavju so prodirale močnejše, proti fronti severno od tukaj (proti Pevmici in Sabotinu namešč, op. ur.) pa manjše sovražne čete. Ta naskok je bil odbit. Po 2. popoldne je sovražnik zopet napravil dva močna sunka, toda vrlji pečuški polk (od mesta Pečuh na južnem Ogrskem, op. ur.), ki nosi ime maršala nadvojvode Friderika, jih je vrgel nazaj. Kmalu nato je Lah napravil drug močan napad, toda razbili so ga vojaki dalmatinske deželne brambe, ki jih je pri tem s svojim ognjem zelo všeprisno podpiral pešpolk Hinderburg.

Na južnem delu Podgorje se je vršil artilerijski boj tekom popoldneva.

Proti območju pri Ločniku so poskušale večje sovražne čete naskok, a bil je kratko odbit; pozneje so se približali večji oddelki, toda zašli so v zelo vesno obstreljevanje naše artilerije.

Kraška planota je bila tekom celega dneva izpostavljena najhujšemu ognju težke artilerije. Ko je sovražna infante-

rija ta del napadla, jo je polk brnskega mesta, ki je na levem krilu izvedel protisunek, sijajno zavrnil.

Pri Redipulju (severno od Ronkov, op. ur.) je napravil sovražnik več napadov toda brez uspeha, dasi ga je težka artilerija neprehnomu podpirala. Med drugim so tudi naskočili večji sovražni oddelki, med njimi en bataljon berzaljerov, brez pušk, oboroženi le z ročnimi granatami, a bili so vrzeni popolnoma nazaj in dve kompaniji berzaljerov uničeni; 250 Italijanov je obležalo mrtvih pred fronto.

Območje pri Gorici in vse postojanke na planoti so ostale neizpremenjeno v naših rokah, kar se je zahvaliti vsako priznanje presegajočemu zadržanju naše izborne infanterije.

Dan potem je polk zagrebščega mesta južno od Krna zavrnil ponovne sovražne naskoke navzlič najhujšemu obstreljevanju naprotniške artilerije ter je ostal v posesti vseh postojank, pred katerimi je bil svet kar posejan s mrlči sovražnika.

Ob srednjem delu Soče so bili mestoma topniški boji in manjši spopadi.

Pred območjem Gorice se je moral sovražni oddelek, ki se je bil pri Ločniku vgnezdil, ob napadu naše artilerije v begunu vmekniti nazaj. Južni del območja je bil čez dan zopet po težki artileriji obstreljevan. Okoli 7. zvečer je sovražnik južni del Podgorje silovito naskočil, a je bil odbit. Tam sta bila še dva nadaljnja naskoka od hrabrih dalmatinskih deželnih Brambovec razbita. Sovražnik je moral s težkimi izgubami bežati.

Ob rebovu kraške planote je napravil sovražnik več sunkov, a so bili s prav majhnimi našimi zgubami odbiti.

Slavno se je torej bitka 5. in 6. julija za naše vojake končala. Soča postaja velikanski grob za sovražnika, ki si ob skalah naših Gor in našega Krasa glavo razbijajo. Žive pa so postale »Gore in Kras, ki po svojih junakih branijo našo domovino pred sovražnim navalom. Njegova zavratnost bo strta sama po sebi, a nas in naše Gorice ne bode imel nikdar!«

Svetovna vojska.**Avstrijsko-italijanska vojna.**

Po onem velikanskem porazu, ki so ga Italijani doživeljili po noči minoli torek dne 6. t. m. se držijo isti le v prav pošteni daljavi oddaljeni od naših bojnih črt. Leto pa tam Lah prireja posamezne napade na kako našo postojanko, kakor dne 7. t. m. po noči, a brez najmanjšega posmena, ker so naše čete vse take male sunke odbrile z luhkoto. Pač pa je sovražnik omenjeni dan še vedno zelo hudo obstreljevan s topovi vse postojanke ob doljni soški črti, posebno pa ob goriškem mostju. To pač samo iz razloga, da bi se naši hrabri junaki, ki stoje tam na straži, po taku hudem in strašnem naporu, ki so ga prestali dne 6. julija, ne mogli nekoliko spočiti. Tudi dne 8. t. m. so Lah ponavljali s svojimi malimi napadi, ki so imeli sedaj bolj poizvedovalen značaj. Ta dan so Lah pričeli poslati proti našemu goriškemu območju vojake starejših letnikov, med tem ko je napadala v prejšnjih dneh samo armada prvega vpoklica.

A ne samo na suhem temveč tudi na morju so naši vojaki spet pokazali, kak duh in kaka odločnost vlada v njih sрci proti novemu roparskemu sovražniku. V sredo dne 7. julija zjutraj ob 7. uri je neki naš podmorski čoln v severnem Jadranском morju torpediral in potopil laško oklopno križarko »Amalfi«, ki je bila 130 m dolga in 21 m široka; moštva je imela 684, ki so se večinoma vse rešili. Le približno 180 mornarjev je prišlo pri tem ob življenje.

V naslednjem priobčujemo dnevna uradna poročila o teh bojih:

Dunaj, dne 7. julija. Na bojni fronti na Goriškem je zavladal precejšen mir.

Po predvčerajšnji zmagi so imele naše čete odbiti še nekaj boječih nočnih napadov proti goriškemu mostiču in proti postojankam na planoti. Včeraj je sovražnik zopet otvoril silovit artillerijski ogen; po noči so sledili zopet brezuspešni sunki slabješih sil. Italijanski letalci so metalni bombe na Trst, toda brez znatne škode.

Na Krnu je sovražnik zopet napadel skalno višino, za katero se je že prej trudil. Kakor zmeraj, so hrabri branitelji odbrili tudi ta napad. Pred našimi postojankami je mrtvaško polje.

Na koroškem in tirolskem mejnem ozemlju se še vrše tu in tam boji topov.

Dunaj, dne 8. julija. Na Goriškem je sovražnik priredil spet posamezne napade. Proti goriškemu območju je postal v boj tudi mobilno milico. Naše čete so, kakor vedno, odbrile vse sovražne napade. Ob srednji soški fronti in krnskem okrožju je mir. Na korških in tirolskih mejah se vrše samo topovski boji.

Rusko-avstrijska vojna.

V Galiciji se sedaj vrše glavni boji v srednji Galiciji pri rečici Zlati Lipi nato bolj proti severu-zapadu od Hrasnika in v južno-vstočnem delu Galicije na meji galisko-ruski. Bukovina je sedaj že popolnoma ščrena Rusov, naši že stoje v Besarabiji. — Na tej fronti se bojujejo naši kranjski fantje, Korošci in Štajerci. Posebno pri Krasniku so Rusi pritegnili velike rezerve, tako da si stojita od dne 6. julija dalje obe strani v hudem boju. Dunaj 8. julija poroča naš generalni štab, da so bili tukaj odbiti s težkimi izgubami velikanski ruski napadi, ter da je bilo pri Zlati-Lipi ujetih od 3. do 5. t. m. 3850 Rusov. Rusi se pri Krasniku bijejo z vsemi močmi, ker hočejo s tem obupnimi protinapadi zabraniti našim zmagoslavnim armadam pot proti russkim trdnjavam, Hublin in Ivangorod. Upamo, da bodo naši vojaki v zvezi z Nemci korakali kakor do sedaj od zmage do zmage naprej.

Nemško-rusko bojišče.

Med tem ko prodirajo naše in nemške armade iz Galicije proti Lublinu in Ivangorodu, ogrožajo Nemci pod izkušenim poveljtvom maršala Hindenburga na severu močno rusko trdnjavovo Kowno. To so pa ruske trdnjave, ki na severu in na jugu zavarujojo pot do glavne ruske trdnjave Varšave. Pri Kownu so Nemci dne 7. julija odbili hud ruski napad in pri zadnjem Rusom zelo velike zgube. Tudi pri Prasavscu so Nemci ostali zmagovalci ter odvzeli Rusom nekaj jarkov. Tudi na drugih rusko-poljskih frontah so Nemci z močno roko odbili vse ruske napade. Tako so pri Biale-Błotow v hudihi bojih zazeli dne 7. julija 800 mož in 7 strojnih pušk ter uplenili 7 strojnih pušk ter veliko pionirskega materiala.

Nemško-francosko-angleško bojišče.

Na tem bojnem pozorišču je prišlo pretekle dni do hujših bojev, v katerih so Nemci ostali vedno zmagovalci in prizadeli sovražnik veliko škode in zgub. Dunaj 6. julija so naskočili Nemci pri Croix de Carmes sovražne postojanke na črti dolgi 1500 m in zavzeli sovražne okope de 400 m v globino ter zajeli pri tem 1000 sovražnikov, dva poljska topova, 4 strojne puške in 7 metalcev min. Dunaj 6. julija so tudi na severni črti pri Ypernu zapadili Nemci Angleži iz prejšnjih dnevov zatretih jarkov. Na tem delu so Nemci začeli isti dan obstreljevati utrjeno mesto Arras, v katerem so se zbirale velike množine sovražnih čet, pri čemer je začelo goreti mesto na več krajih. Pri tem požaru je zgorela tudi katedrala.

<p

priredil Francozi na tem mestu več protinapadov, da bi odzveli Nemcem vzvojene postojanke. A vsi napadi so bili brezvsesni: Nemci so isto krvavo odbili in zanjeli so 400 mož in 3 častnike.

Na črnogorskem bojišču je prišlo po noči dne 7. julija do boja s sovražnikom vzhodno od Trebinja. Že dne 6. julija so skušali Črnogorci na istem mestu predeti naše črte, kar se jim pa ni posrečilo, zato prihodnjo noč poskušali še enkrat svojo srečo. A tudi ta napad se je popolnoma izjavil v egnju našega topovskega in puškinega ognja. Od tedaj je tam mirno.

Pri Dardanelah se ne opaža že dolgo časa nobenega namena, da bi Francozi in Angleži hoteli v večjem obsegu turških postojank. Vrše se samo malii, brezpostembni napadi in protinapadi, ne da bi dosegli Angleži in Francozi niti najmanjšega uspeha. Dne 7. t. m. so Angleži v splošni zmešnjavi obstreljevali iz svojih ladij celo lastne jarke pri Arni Burnu in si prizadel stem prav težke izkube. Sedaj še le priznavati Angleži, da so Dardanele za nje pretrd oreh in kakor kaže Lahi pa jim nočejo iti po kostanj v ogenj. Slišijo se celo glasovi iz Londona, da mislijo Angleži ustaviti sovražnost ipri Dardanelah. Menda da bodo kmalu ne samo pri Dardanelah temveč tudi drugod prisiljeni ustaviti sovražnosti.

Najnovejše vesti.

9. jul. Na primorski fronti je bilo včeraj so razmerno mirno. Italijanski letalec je bil pri Gorici prisiljen spustiti se na zemljo. V koroških in tiroških obmejnih krajih se vrše samo topovski boji in male praske. Napadalni poskuš dveh sovražnih bataljonov na Coldilina pri Buchenstein-u je bil odbit.

Vojска in bolezni.

Izdajaski in zavratni naši zavezniki so zanesli vojsko z vso grozovitostjo v našo lepo deželo. Iz tisoč ran krvave naše gore in brda, doline in nižave. Toda zemljelačni tuje krvavo plačujejo svoje parapske poskuse, kipi in griči njih mrljev se gromadijo dan za dnem med postojankami naših junaških čet, in ako Bog da, imeli bodo Lahi v kratkem vojsko doma, naša domovina bo kmalu očiščena tolivojske druhal!

Z vojsko se neizogibno družijo bolezni in sicer najhujše bolezni, ki jih imenujemo kužne bolezni. Te bolezni se posebno širijo med ljudmi, ki morajo bivati v gneči skupaj. Ogronne množine vojaštva prihajajo v našo deželo od vseh strani, ž nimi prihajajo tudi vojaki, ki so se v tujih krajih nalezli kužnih bolezni, morda so jih že prestali, a imajo še v sebi bolezenske kali, nevarne za druge; morda so okuženi prišli v naše kraje in pri nas oboleni. Seveda store vojaške zdravstvene oblasti vse potrebova, da se kužne bolezni med vojaki omeje in v kali zatro. Vsled ozkega stika vojaštva s prebivalstvom je mogoče, da se preneso kužne bolezni tudi med nevojake in po naših krajih razširijo. Zato ponatisnemo navodila, ki jih je naš »Novi čas« prinesel že v velikonočni številki z nujnim pozivom, da se jih prav povsod, doma in drugod, držimo kar najstrožje!

Če kdaj in kje, velja gotovo v vojski pravilo, da se je neštotokrat lažje bolezni obvarovati, kakor v bolezni vspešno zdraviti. Zato hočemo prav kratko označiti načela, kako se obvarujemo kužnih bolezni doma in tudi v vojski.

Vojnokužne bolezni (druge kužne bolezni prihajajo manje v poštev) so: navadni ali trebušni legar, krvava griža in kolera, kože, pegasti legar, ponavljajoči se legar in kuga.

Omeniti treba tudi spolne kužne bolezni.

Te vojnokužne bolezni lahko razdelimo glede obrambe v dve veliki skupini.

I.

Kužne bolezni, ki se širijo po hrani in pičači.

Navadni ali trebušni legar (vročinska bolezen, mačuh), krvava griža in kolera se širijo po majhnih glivicah, ki pridejo po hrani ali pičači, okuženi od bolnega človeka, na zdravega, se v njegovih prehavilih (posebno v črevesu) razmnožijo in s tem povzročijo ravno tako bolezen kaškošno je imel oni človek, ki je to bolezensko seme raztrošil. Bolniki z legarjem okuži s svojimi odpadki (blato, voda, slina itd.) svoje obližje in to je ležišče, bivališče, strežnike, vodo itd., sploh vse, kamor prihajajo njegovi odpadki. Ako oboli strežnik, ki je stregel bojnike z legarjem, ni čudno; istotako lahko obole osebe, ki piše iz okuženega vodnjaka ali uživajo jedi, ki jih napravlja kdo z rokami, okuženimi po legarju. Kar smo omenili o tem legarju, velja tudi za krvavo grižo in kolero. Dasi

ima vsaka izmed teh bolezni svoje posebne glivice za vzrok, vendar so si vse enake glede nastajanja in prenašanja bolezni in popolnoma enake glede uspešne obrambe.

Ne po zraku, marveč samo po odpadkih in izmeških se širijo trebušni legar, krvava griža in kolera. Ako se pri teh boleznih sproti uničuje bolezenske kali v izločinah, so taki bojniki za druge nenevarni in na ta način se širjenje teh bolezni preprečuje.

Prva krab torej bodi pri vsakem bojniku, ki je dejansko obolel na takij ali tako sumljivi bolezni, da se razkužuje sproti vse bojnikev izločine. Preprosta in vendar uspešna sredstva za razkuževanje izločin so: vreli lug (enako tudi soda), navadno in klorovo apno. Uspešno se tudi rabijo surova karbolna kislina, surov lizol, surov lizoform. Z močno (pet odstotno) razstopino luga, sode, apna itd. napolnilo posode za bolniško postrežbo in jih z ravno istimi razstopinami po uporabi spiramo; stranišča in greznic zalivamo z istimi razkužiti; posteljno ali telesno perilo namakamo v lugovi, karbolni, lizoform ali lizoformovi raztopini; strežnik ali strežnica si morata po vsakem dotiku z bolnikom skrbno razkužiti roke s kakim primernim razkužilom (3–5 odstotna karbolna kislina, 2–3 odstotna lizol, 2 odstotna lizoform). Ker se tudi vrlna obleka pri strežbi okuži, treba imeti pri strežbi velik predpasnik z rokavoma, ki pokriva vso obleko od vrata do nog.

Ker se te bolezni prenašajo po okuženi hrani in pičači, treba v okuženih krajih uživati samo prekuhanje jedi in pičače. V sumljivih krajih in časih in ti so v vojski povsod in vselej, treba skrbno se ogibati vsake surove jedi in pičače.

II.

Kužne bolezni, ki se širijo po mrčesu in dotikanju.

Kože in pegasti legar spadajo med bolezni s kožnimi spuščaji. Nista še znana vzroka teh nevarnih spuščajev kakor tudi ne drugih takih manj nevarnih spuščajnih bolezni kakor so škrkratika, ošpice ali rbadji, norice, rdečice, znan pa je način njih prenašanja. Po dotikanju ali bivanju v bližini se prenesejo kože in kuga, zapesti in ponavljajoči se legar je pa doognano, da se prenašata po mrčesu, ki pije človeku krv. Izmed tega mrčesa so najbolj nevarne uši, poleti tudi bojhe, stenice in muhe.

Iz navedenega je razviden način, kako se ubranjati teh bolezni. Za kože je že stoletje znano in najuspešnejše sredstvo cepljenje z umetnimi govejimi kozami. To cepljenje pomaga z veliko gotovostjo kakri 6 let. Kedor je bil v zadnjih šestih letih uspešno cepljen, se mu ni batil koz, kedor ni bil, naj se da čimprej cepiti, zlasti če prihaja s tuje oziroma iz tujih krajev došlimi v dotiku.

Seveda treba bojniki, ki je samo na sumu take nalezljive bolezni, strogo ločiti od drugih ljudi, dokler pristojna oblast ne ukrene prenosa bojnikev v kako bolnico za kužne bolezni. Vse kar je bilo z bolnikom v dotiku, je kužno in nevarno. Pri slučajih pegastega in ponavljajočega se legarja ter kuge, treba še prav posebej paziti na zatiranje in uničevanje mrčesa. Snaga v hiši, snaga v postelji, snaga v obliku, snaga telesa nas varujejo najbolj teh strašnih bolezni.

Kako zatirati muhe, stenice in bohe, je znano; v snažnih hišah teh nevarnih oostov ne čutijo. Tudi z ušmi posebno z ušmi na telesu in v obliki, nimajo snažni ljudje neprileg. V vojski pa trpe vojaki in častniki izredno mnogo radi uši, mnogokrat več kakor z vsemi vojnimi nadlogami.

Kako lahko nam prinesejo vračajoči se vojnikti ta okuženi mrčes v naše najbolj oddaljene kraje in okužijo cele vasi in pokrajine! Zato moramo skrbeti, da so naši vojaki, ki se vrnejo domov, brez te golazni in ravno tako tudi vsa njih oblike in druga prtljaga. Kar je mogoče, naj se perilo in druga oblika ožehita (v lugu prekuha), volnena oblika naj se v vroči peči prepeče, da poginejo z živalja tudi gnde, usnjeno blago pa naj se s petroljem dobro namoči. Sredstev za preganjanje uši v vojski je mnogo, med najboljše spada gotovo naftalin, ki se ga dobri v vsaki mirodilnici za malo denarja dovolj. Ako nosi kdo na hrbitu in na prsih malo vrečico napolnjeno z naftalinom, ako ima med svojim perilom naftalin, ne pridejo te živalice nadenj, če jih pa ima, ga brž zapuste.

III.

Spolno kužne bolezni.

Glede spolno kužnih bolezni ni treba dosti besedi. Čisti ljudje ne poznajo teh lgnusnih bolezni. Šesta božja zapoved je najboljše in edino vseeno navodilo zoper to strašno vojno kugo. Ne rabite tukaj za nikomur ne jedilnih ne posteljnih priprav, dokler niso razkužene kakor pri legarju;

ne jeite in ne pihte z nikomur in pa nikomur iz iste posode, dokler niso razkužene.

Upamo, da bodo te kratke vrstice mačkemu pomagale ohraniti najboljše, kar ima v teh težkih časih, to je zdravje. Sicer pa prosimo še bolj ko kdaj: Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod!

Novice.

Deželni odbor kranjski se je za begunce iz Gorice na posebno plemenit način zavzel. Razposlal je okrožnice na županstva po deželi, kjer priporoča, naj bi se našim ljudem povsod pomagalo bodisi s tem, da se jim ponudi primerna stanovanja, ali preskrbi delo in opravke ali — če potrebno — daja na razpolago vsakdanje potrebnice za življene. To je napravil deželni odbor kranjski.

Opozorjam vse čitatelje na članek »Vojnska in bolezni«. Silno važen je in prav dobro bi bilo, da si ga vsakdo shrane. Živimo sredi vojske in zgoča poletna vročina je tu. Prav lahko se zgodi, da bomo sišali o slučajih te ali druge nalezljive bolezni. Kako se imamo tukaj obnašati, nas članek v največjo korist nas samih in drugih poučuje. Zato čitaj na vsak in shrani!

Trst postaja avstrijski. — V Trstu so nosili do sedaj vse mestni ustanovci, policisti in požarna brama uniforme polnoma pripadene po italijskih uniformah. Sedaj pa poročajo, da se uniforme spreminja ter uvajajo povsod take, kakor jih imajo na Dunaju magistrati uslužbeni. — V Gorici se je v tem oziru, kakor s opaža, tudi že izvršil preobrat. Mestni uslužbeni, ki so do sedaj nosili laške uniforme, so jih zamenjali z drugimi.

Opažamo pa še vedno laške uniforme pri uslužbenicih dež. odbora.....

Iredentovska imena mestnih ulic. — Kakor čitamo v listih, je dal cesarski komisar v Trstu odstraniti iredentovska imena mestnih ulic. Ustregel je s tem vsemu domoljubnemu prebivalstvu. Tudi gorische ulice nosijo imena, ki posebno v sedanjih časih neprjetno dirnejo avstrijskega državljanja. Na uličnih tablicah se blišče imena mož, ki so bili preroči sovraštva proti Avstriji. Provveda a chi provveder spetta.

Osebna vest. — Naš velezaslužni in občespoštovani g. c. kr. namestniški svetnik g. Anton Rebek je premeščen kot referent k namestništvu v Trst. — Voditeljem Goriskega glavarstva je imenovan dosedanji glavar Tolminski g. baron dr. Robert Baum; na njegovo mesto v Tolmin g. Hohenbichler iz Tržiča.

Veleč gospod Jakob Umber, prof. veroučna na državnem gimnaziju v Trstu, je bil svoj čas denunciran. Ko pa je vojaška sodnija njegovo zadevo preiskala, se je izkazala njegova popolna nekrivda. Seveda je bilo vojaško sodno postopanje njemu nasproti takoj vstavljen. Nas prisrčno veseli, da je nedolžnost veleč, gosp. profesorja pred celim svetom tako prekrasno izkazana.

Vojsko z vso grozoto imamo v deželi, draginja, lakota, bolezni nam pretijo, tako da Gospod res po pravici toži po preroči Izazu: »Kam naj vas ne udarim?« — in vendar daše gospe in gospodične, katere posnemajo tudi dekleta po deželi, še vedno hodijo po ulicah v svojih nedostojnih, naravnost nesramnih oblekah, tako da se poštenemu človeku že kar gabi. Kje je sramotljivost? Ali je to spreobrnjenje in poboljšanje?

Krasno cerkev v Št. Andrežu so laške granate precej poškodovale. Pri kapucinski cerkvi je jedna razrušila dve okni v molivnici.

Obmostje pri Gorici nemško (Brückenkopf bei Gör) — Te besede čitamo dostikrat v poročilih našega generalnega štaba. Kaj je prav za prav obmostje pri Gorici? Obmostje pri Gorici so naše utrjene postojanke, ki se nahajajo približno med Plavmi in Zagradom. Zagrad in Plave tvorijo skrajna kriila pri tem obmostju. Obmostje samo v ožjem smislu pa se širi približno od Soče pri Sabotinu na desnem bregu reke do Rubija. To je mesto, ki brani Gorico; Kalvarija s svojim križem stoji približno ravno v njegovi sredini. To mesto bi Lahi radi dobili v svoje roke, da bi potem stopili na goriška tla. Toda ni jim dano in kakor smo prepričani ne bo jim dano to nikdar! Možje, ki so se borili v Galiciji in si tam nabrali velikih skušenj v utrjevanju mest in važnih točk, so vse svoje znanje zbrali in je porabili, da so vstvarili zapadno od naše Gorice postojanke, v katere se Lahi zastonj in zastonj zadira.

Kako lepo bi bilo, če bi bili v Trstu! Laški list »Secolo« poroča dne 6. julija, da je kralj Viktor Emanuel šel na zvonik v Tržiču, od koder se Trst lepo vidi. Pri tem je povabil kralj tudi laškega ministarskega predsednika Salandro in načelnika

laškega generalnega štaba Cadorno naj gresfa z njim ter jima reklo besede: »Pridita z menoj, da bomo gledali Trst....« Kako sladko bi jim bilo šele, če bi bili v Trstu! No v Trstu niso še, pa tudi ne bodo! Naj ga le gledajo — od daleč.

Barzilai imenovan za ministra od »terra irredenta«. — »Popolo d'Italia« poroča z dne 7. julija iz Rima: Ministrski predsednik je v zadnjih dneh ponudil laškemu poslancu Barzilai-ju, naj stopi v ministerstvo kot minister, ki bi zastopal zasedene avstrijske dežele — »terra irredenta«. Barzilai je rojen Tržičan, sedaj poslanec v našem parlamentu in straten nasprotnik Avstrije.

Ze dni je došel na vse nemške srednje šole, gimnazije, realke in dekliske liceje razglas od c. kr. namestništva v Trstu, kjer se javila, da se ima vsem učencem šolsko leto, ki je bilo radi izbruh vojske z Italijo prekinjeno 23. maja, smatrati kot popolnoma zakonito završeno. Učenci, ki so bili tedaj klasificirani z drugim redom, imajo pravico napraviti ponavljajni izpit na zavodu, kateremu pripadajo, oziroma na zavodu, ki bo pozneje določen. Drugače se ima vsem učencem takoj izročiti spričevalo z uspehi, ki so jih imeli do 23. maja t. I. ob zaključku druge cenzurne konference. Dijaki oziroma dijakinje najvišjih razredov so oproščeni zrelostnih izpitov ter dobijo takoj zrelostna spričevala na podlagi učnih uspehov minulega šolskega leta.

Povišanje davka na žganje. — 2. julija je izšla cesarska odredba vsled katere se poviša davek na žganje za 20 v pri litru. Dosedaj je znašal davek na liter žganja K 1.60; odsetje dalje bo torej K 1.80. — Kljub temu bo davek še mirom nižji kot na Ogerskem, ki znaša 20 v več in v Bosni, ki znaša 30 v več.

Darovi za goriške begunce. — P. n. obitelj Makuc v Gorici razno obleko. N. N. 2 K, N. D. 1 K, Ivan Žnidrič razno pribilo.

Minulo soboto, nedeljo, četrtek in petek se je oblika razdeljajala med begunce v prostorih »Kat. del. društva«.

Odber za pomoč slovenskim beguncem prisli vse rodoljube, naj se sedaj spomnijo svojih nesrečnih rojakov v beguncem!

Dohaja nam tudi prvo poročilo, došlo na vč. g. dr. Pavlico od beguncev iz Podgorje katerih 600 se sedaj nahaja v Ruprechthofen-u, okraj Melk na Niževstrijskem. Brezposeln so. Želijo slovenskih knjig in slovenskih časopisov. Ker nimajo sredstev, zato prosijo, da bi se jim slovensko čitivo poslalo na zgojni naslov. Is